

Bruxelles, 5. prosinca 2025.
(OR. en)

16230/25

ECOFIN 1660
UEM 614
ECB
EIB

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: Specifikacije za provedbu Pakta o stabilnosti i rastu (Kodeks ponašanja)

Za delegacije se u prilogu nalaze Specifikacije za provedbu Pakta o stabilnosti i rastu (poznatog i kao Kodeks ponašanja).

Specifikacije za provedbu Pakta o stabilnosti i rastu

Sadržaj

UVOD	3
1. Jedinstveni operativni pokazatelj – definicija pokazatelja neto rashoda.....	6
2. Ocjena reformi i ulaganja u srednjoročnim planovima	10
3. Funkcioniranje kontrolnog računa.....	16
4. Revizija srednjoročnih planova	20
5. Korektivni dio – funkcioniranje postupka u slučaju prekomjernog deficita i ocjena djelotvornih mjera.....	23

UVOD

Ovo mišljenje zamjenjuje mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora od 15. svibnja 2017. o specifikacijama i provedbi Pakta o stabilnosti i rastu te o sadržaju i obliku programa stabilnosti i konvergencije. Gospodarski i financijski odbor donio je ovo novo mišljenje 1. prosinca 2025.

Pakt o stabilnosti i rastu u potpunosti je stupio na snagu 1. siječnja 1999. i sastoji se od okvira utemeljenog na pravilima s preventivnim i korektivnim elementima. Prvotno se sastojao od Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita, te Rezolucije od 17. lipnja 1997. o Paktu o stabilnosti i rastu.

Uredbe 1466/97 i 1467/97 izmijenjene su 27. lipnja 2005. uredbama (EZ) br. 1055/05 i (EZ) br. 1056/05. Uredbe 1466/97 i 1467/97 dodatno su izmijenjene 16. studenoga 2011. i 8. studenoga 2011. Uredbom (EU) br. 1175/2011 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Vijeća (EU) br. 1177/2011 te dopunjene Uredbom (EU) br. 1173/2011 Europskog parlamenta i Vijeća, kojom su Paktu o stabilnosti i rastu dodijeljeni djelotvorni provedbeni mehanizmi za države članice europodručja. Vijeće je 8. studenoga 2011. također donijelo Direktivu (EU) 2011/85 o zahtjevima za proračunske okvire država članica, koja sama po sebi nije dio Pakta o stabilnosti i rastu, ali je ključna za postizanje njegovih ciljeva.

Uredba br. 1466/97 stavljena je izvan snage 29. travnja 2024. Uredbom (EU) 2024/1263¹, kojom je uvedena znatna reforma okvira za djelotvornu koordinaciju ekonomskih politika i proračunski nadzor. U skladu s novim okvirom gospodarskog upravljanja multilateralni nadzor temelji se na srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima koje su izradile države članice. U Uredbi 2024/1263 utvrđene su detaljne odredbe o sadržaju, dostavljanju, ocjenjivanju, potvrđivanju i praćenju planova kako bi se promicale dobre i održive javne financije, održiv i uključiv rast te otpornost putem reformi i ulaganja, uključujući one koji doprinose zajedničkim prioritetima Unije, te kako bi se spriječio nastanak prekomjernih državnih deficita. Uredbom 2024/1264 od 29. travnja 2024. izmijenjena je Uredba (EU) br. 1467/97 kako bi se provedba postupka u slučaju prekomjernog deficita uskladila s novim okvirom gospodarskog upravljanja. Vijeće je istog dana donijelo i Direktivu (EU) 2024/1265 o izmjeni Direktive 2011/85 o zahtjevima za proračunske okvire država članica. Kako je propisano Uredbom 2024/1263, Komisija je izdala obavijest² sa smjernicama za države članice o zahtjevima u pogledu informacija za srednjoročne fiskalno-strukturne planove i godišnja izvješća o napretku.

Zakonodavstvo već obuhvaća detaljne odredbe i specifikacije kako bi se osigurala provedba novog okvira gospodarskog upravljanja. Stoga se u ovom mišljenju izbjegavaju preklapanja s aspektima koji su već kodificirani u uredbama te se pružaju pojašnjenja samo o onim elementima za koje se smatralo da su potrebne dodatne specifikacije. Ovo bi se mišljenje u budućnosti moglo dodatno ažurirati ako tijekom provedbe okvira bude potrebno dodatno precizirati određene elemente.

---

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 SL L, 2024/1263, 30.4.2024. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj/eng>.

² Smjernice državama članicama o zahtjevima za informacije za srednjoročne fiskalno-strukturne planove i godišnja izvješća o napretku SL: C/2024/3975 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024XC03975>.

Države članice, Komisija i Vijeće predani su ispunjavanju svojih odgovornosti koje proizlaze iz djelotvorne i pravodobne primjene Ugovora i Pakta o stabilnosti i rastu. Osim toga, s obzirom na to da je djelotvornost uzajamne potpore i uzajamnog pritiska sastavni dio Pakta o stabilnosti i rastu, od Vijeća i Komisije očekuje se da će obrazložiti i objaviti svoja stajališta i odluke u svim relevantnim fazama postupka Pakta o stabilnosti i rastu, među ostalim, prema potrebi, putem gospodarskog dijaloga s Europskim parlamentom. Od Vijeća se u pravilu očekuje da slijedi preporuke i prijedloge Komisije ili javno obrazloži svoje stajalište. Od država članica očekuje se da uzmu u obzir smjernice i preporuke Vijeća, posebno pri pripremi svojih proračuna, te da na odgovarajući način uključe nacionalne parlamente u postupke EU-a, uzimajući u obzir nacionalne parlamentarne i proračunske postupke.

1. JEDINSTVENI OPERATIVNI POKAZATELJ – DEFINICIJA POKAZATELJA NETO RASHODA

U Unijinu okviru gospodarskog upravljanja za provedbu godišnjeg fiskalnog nadzora za svaku državu članicu upotrebljava se jedinstveni operativni pokazatelj utemeljen na održivosti duga. Taj se pokazatelj temelji na neto primarnim rashodima koje financira država. U tom poglavlju Kodeksa ponašanja pojašnjava se definicija neto primarnih rashoda i način izračuna ukupnih neto rashoda u praksi, kao i upotrijebljeni izvori podataka. Raspravlja se i o provedbi općih odredaba povezanih s rashodima za sufinanciranje programa koje financira Unija te se objašnjava zašto je u srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima potrebno utvrditi referentnu godinu.

Kretanje neto rashoda i ukupnih neto rashoda

Kretanje neto rashoda odnosi se na višegodišnje kretanje neto rashoda države članice. Kretanja neto rashoda referentnih smjerova kretanja i srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova utvrđena su u smislu godišnjih i kumulativnih stopa rasta nominalnih neto rashoda. U preporuci Vijeća donose se maksimalne višegodišnje stope rasta neto rashoda, koje bi trebale biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe 2024/1263. Važno je napomenuti da će se, u skladu s načelom jedinstvenog operativnog pokazatelja, države članice ocjenjivati u odnosu na stope rasta neto rashoda utvrđene u preporuci kojom se odobrava plan u okviru preventivnog dijela ili u preporuci na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a u okviru korektivnog dijela okvira gospodarskog upravljanja.

Kako je opisano u članku 2. Uredbe 2024/1263, ukupni neto rashodi definiraju se kao državni rashodi bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera.

Sastavnice ukupnih neto rashoda koje se upotrebljavaju *ex post* za procjenu usklađenosti pri provedbi okvira gospodarskog upravljanja dolaze iz nekoliko izvora. Za ukupne rashode, izdatke za kamate i rashode koji su u cijelosti pokriveni sredstvima EU-a upotrebljavaju se stvarni proračunski podaci koje je potvrdio EUROSTAT. Za utvrđivanje i evidentiranje učinka mjera fiskalne politike, uključujući diskrecijske mjere na strani prihoda te jednokratne prihode i rashode, Komisija će zadržati postojeći uspostavljeni okvir i istodobno nastaviti osiguravati transparentan dijalog s državama članicama o razlikama u procjenama učinka mjera.³ Komisija izračunava cikličke elemente rashoda za nezaposlenost na temelju podataka Eurostata primjenom prethodno dogovorene metodologije⁴, u skladu s postojećim pravilima. Ciklička stopa nezaposlenosti izračunava se kao razlika između ukupne stope nezaposlenosti i stope nezaposlenosti pri kojoj povećanje plaće ne potiče inflaciju (NAWRU, prema procjeni EUCAM-a). Ciklički elementi rashoda za nezaposlenost zatim se izračunavaju kao razmjerni udio ukupnih rashoda za naknade za nezaposlenost (funkcija 10.5. COFOG-a), kako ih je potvrdio i objavio EUROSTAT.

³ Kako je opisano u dokumentu *Report on Public Finances in EMU 2024, The Definition and Quantification of Fiscal Policy Measures* (Izvješće o javnim financijama u EMU-u za 2024., Definicija i kvantifikacija mjera fiskalne politike), str. 61–71.

⁴ Ciklički elementi rashoda za nezaposlenost (UE_t^c) i dalje se izračunavaju kako slijedi:

$$UE_t^c = UE_t \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

pri čemu UE_t označava ukupne rashode za nezaposlenost, u_t je stopa nezaposlenosti, a NAWRU je stopa strukturne nezaposlenosti pri kojoj se inflacija plaća ne ubrzava. Ako ukupni rashodi za nezaposlenost nisu dostupni za određenu godinu, procjenjuju se kako slijedi:

$$UE_t = \left(\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}} \right) \cdot N_t$$

pri čemu $\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}}$ predstavlja najnovije dostupne informacije o naknadi za nezaposlenost po osobi, a N_t je broj nezaposlenih.

Rashodi za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije

Nacionalno sufinanciranje programa koje financira Unija odnosi se na one fondove EU-a za koje povezana uredba uključuje zahtjev o nacionalnom sufinanciranju, na temelju kojeg nastaju rashodi opće države kako su evidentirani u nacionalnim računima.⁵

EUROSTAT je uspostavio sustav izvješćivanja o doprinosima za nacionalno sufinanciranje. Prvi krug izvješćivanja proveden je u okviru fiskalne obavijesti iz listopada 2024., a novi i ažurirani podaci dostavljali su se u okviru svakog proljetnog i jesenskog kruga fiskalnih obavijesti.⁶

Nacionalno sufinanciranje iz privatnog sektora nije relevantno za isključenje iz pokazatelja neto rashoda. Razina nacionalnog sufinanciranja relevantna za odbitak iznosa od ukupnih neto rashoda temelji se na podacima o realizaciji koje objavljuje i potvrđuje EUROSTAT. Ograničeni su na obveze nacionalnog sufinanciranja utvrđene u relevantnim sporazumima između država članica i institucija EU-a.

---

⁵ Ti fondovi uključuju Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond plus, Kohezijski fond, Fond za pravednu tranziciju, Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, druge fondove iz Uredbe o zajedničkim odredbama kao što su Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost, Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike, Instrument za povezivanje Europe te Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj. Taj popis fondova mogao bi se ažurirati nakon donošenja novih višegodišnjih financijskih okvira.

⁶ Prije uspostave okvira za prikupljanje i pružanje takvih podataka države članice mogle su se osloniti na procjene (na temelju minimalnih zahtjeva iz relevantnih uredbi).

Utvrđivanje referentne godine

Kako bi se utvrdilo kretanje neto rashoda za razdoblje provedbe plana, stope rasta trebale bi se temeljiti na najnovijim dostupnim podacima o realizaciji. U većini slučajeva to je godina prije (T-1) podnošenja srednjoročnog plana (T). Međutim, ako se plan dostavi na početku godine (primjerice između siječnja i ožujka godine T), prije nego što EUROSTAT i nacionalni zavodi za statistiku objave podatke o realizaciji za prethodnu godinu (T-1), nužno je da se kumulativne stope rasta temelje na razinama za godinu T-2 i da se ta godina smatra referentnom godinom. Ako noviji podaci o realizaciji postanu dostupni tijekom faze ocjene plana, to bi trebalo uzeti u obzir u preporuci kojom se potvrđuje plan. Rast neto rashoda od referentne godine uključen je u preporuku Vijeća putem kumulativnih stopa rasta neto primarnih rashoda od prve godine plana.

2. OCJENA REFORMI I ULAGANJA U SREDNJOROČNIM PLANOVIMA

U skladu s Uredbom 2024/1263, u nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu za sve države članice trebalo bi objasniti kako će država članica osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se svladavaju glavni izazovi utvrđeni u europskom semestru i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije. Uredbom 2024/1263 predviđa se i da bi sve države članice u godišnjem izvješću o napretku trebale izvijestiti o provedbi širih reformi i ulaganja u kontekstu europskog semestra.

U ovom se poglavlju podsjeća na opća načela na kojima se temelje zahtjevi za informacije i izvješćivanje o reformama i ulaganjima u planovima, među ostalim u pogledu ocjene koju provodi Komisija.

Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi: zahtjevi za informacije u pogledu reformi i ulaganja

Zahtjevi za sve planove

U nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu trebalo bi objasniti kako će država članica osigurati provedbu relevantnih reformi i ulaganja za održiv i uključiv rast i otpornost. U njemu bi trebalo predstaviti reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju.

Ako je to relevantno za provedbu srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana, plan mora sadržavati učinak reformi i ulaganja koje je dotična država članica već provela, pri čemu se posebna pozornost posvećuje učinku na fiskalnu održivost, na temelju pouzdanih gospodarskih dokaza utemeljenih na podacima. U planu bi trebalo opisati i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. U duhu nacionalne odgovornosti države članice mogu same odlučiti o točnoj strukturi i razini detaljnosti svojih planova. Pri pružanju informacija o reformama i ulaganjima države članice trebale bi osigurati dosljednost upotrebom relevantnih tablica⁷ za sažeto opisivanje reformi i ulaganja.

Zahtjevi za planove s produljenjem

U planovima s produljenjem trebalo bi utvrditi skup ključnih reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe.

Reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe trebali bi na temelju vjerodostojnih i razboritih pretpostavki dovesti do poboljšanja potencijala za rast i otpornost gospodarstva, podupirati fiskalnu održivost, baviti se zajedničkim prioritetima Unije, uzeti u obzir relevantne preporuke za pojedinu zemlju; zadržati planiranu ukupnu razinu javnih ulaganja koja financira država⁸ tijekom razdoblja obuhvaćenog planom barem na razini koja je jednaka njezinoj prosječnoj razini u četiri godine koje prethode podnošenju plana. Osim toga, svaka reforma i ulaganje na kojima se temelji produljenje trebali bi biti dovoljno detaljni, pojačani na početku razdoblja, vremenski ograničeni i provjerljivi kako bi ih Komisija mogla ocijeniti, svaka reforma trebala bi se provesti u okviru razdoblja obuhvaćenog nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom, te bi se znatan napredak u provedbi ulaganja trebao postići do kraja razdoblja prilagodbe.

Opis obveza u pogledu reformi i ulaganja trebao biti jasan i uključivati pokazatelje, prema potrebi, kako bi se omogućili ocjena i praćenje njihove provedbe. Odabirom pokazatelja trebalo bi se omogućiti praćenje i izvješćivanje, izbjegavajući pritom prekomjerno administrativno opterećenje, ako je to moguće.

---

⁷ Tablice 8. i 9. iz Komisijine obavijesti o smjernicama iz 2024.

⁸ Definira se kao bruto investicije u fiksni kapital opće države, bez bruto investicija u fiksni kapital koje se financiraju bespovratnim sredstvima institucija EU-a.

Plan bi trebao sadržavati informacije o očekivanom učinku reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe. Učinak skupa reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe na potencijal za rast i otpornost te na fiskalnu održivost trebalo bi kvantificirati ako je to moguće, uz jasan opis upotrijebljenih pretpostavki i metodologija. U planu bi se mogao kvantificirati i izravni i neizravni fiskalni učinak skupa reformi i ulaganja. Evaluacija njegova učinka provodi se na razini cjelokupnog paketa poduzetih mjera.

Države članice pozivaju se da, ako je to moguće, osmisle pouzdane metodologije za procjenu učinka reformi i ulaganja. Države članice također se pozivaju da razmjenjuju dobre prakse u relevantnim pripremnim tijelima Vijeća kako bi se osiguralo dosljedno tumačenje učinka sličnih mjera u svim državama članicama, uz istodobno očuvanje nacionalne odgovornosti.

Ocjena Komisije

Komisija u svim planovima ispituje je li u njima objašnjeno kako će dotična država članica osigurati provedbu reformi i ulaganja u skladu s člankom 16. Uredbe 2024/1263. Ocjena Komisije temeljit će se na kriterijima iz Uredbe i slijediti načela transparentnosti i jednakog postupanja, uz poštovanje nacionalne odgovornosti.

U slučaju planova s produljenjem razdoblja prilagodbe Komisija ocjenjuje ispunjava li skup obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, promatran u cjelini, u pravilu kriterije iz članka 14. stavka 2. Uredbe 2024/1263. Komisija će u tu svrhu ocijeniti vjerodostojnost procjene učinaka koju je provela država članica, uključujući upotrijebljene pretpostavke i metodologije, te imaju li pozitivan utjecaj na rast, otpornost i fiskalnu održivost.

Kvantitativne procjene država članica ocjenjivat će se s obzirom na njihovu vjerodostojnost u odnosu na stilizirane dokaze u ekonomskoj literaturi ili, ako su dostupne i relevantne, s obzirom na vlastite kvantitativne procjene Komisije. Komisijina ocjena uvjerljivosti učinka reformi i ulaganja koje je dostavila država članica, uključujući fiskalni učinak reformi i ulaganja predstavljenih u planu, trebala bi biti u skladu s načelom transparentnosti.

Kriteriji iz članka 14. stavka 2. za reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje kretanja prilagodbe ocijenit će se u odnosu na cijeli skup obveza u pogledu reformi i ulaganja te ih ne mora ispunjavati svaka pojedinačna obveza.

Godišnje izvješće o napretku: izvješćivanje o aktualnom stanju provedbe reformi i ulaganja

Zahtjevi u pogledu izvješćivanja za godišnja izvješća o napretku utvrđeni su u članku 21.

Uredbe 2024/1263 (i dodatno pojašnjeni u Obavijesti Komisije). Države članice mogu same odlučiti o točnoj strukturi i razini detaljnosti svojeg godišnjeg izvješća o napretku, pod uvjetom da izvješće sadržava informacije propisane Uredbom u skladu sa smjernicama iz Obavijesti.

U godišnjim izvješćima o napretku ne bi se trebale preispitivati najvažnije obveze politike iz srednjoročnih planova. Godišnja izvješća o napretku u osnovi su administrativni i činjenični dokumenti u kojima se ocjenjuje prethodno razdoblje, ali države članice mogu ih koristiti i za najavu novih relevantnih političkih inicijativa, posebno u području strukturnih reformi i ulaganja.

U izvješću bi trebalo prvenstveno navesti nove mjere politike koje su poduzete nakon podnošenja zadnjeg godišnjeg izvješća o napretku kako bi se izbjeglo ponavljanje prethodno prijavljenih kretanja. U slučaju kašnjenja, prilagodbi ili nedovršenja, u tekstu izvješća trebalo bi objasniti glavne razloge za to i kako država članica namjerava ostvariti ciljeve na koje su usmjereni reforme i ulaganja.

Sve države članice trebale bi izvješćivati o makroekonomskim i vanjskim kretanjima tijekom provedbe plana, koristeći se najnovijom dostupnom prognozom te proračunskim projekcijama, diskrecijskim mjerama na strani prihoda i jednokratnim mjerama koje su doprinijele proračunskim ishodima i projekcijama.

U godišnjem izvješću o napretku trebalo bi izvijestiti o provedbi mjera politike za ostvarivanje preporuka za pojedine zemlje, zajedničkih prioriteta Unije i osobito reformi i ulaganja iz srednjoročnog plana. Države članice s produljenim razdobljem prilagodbe do sedam godina u godišnjim izvješćima o napretku trebale bi posebno izvješćivati o provedbi obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojima se to produljenje temelji, kako su navedene u preporuci Vijeća.

Izvješćivanje o provedbi preporuka za pojedine zemlje temeljilo bi se na informacijama podnesenima na platformi CeSaR kako bi se ograničilo udvostručavanje i administrativno opterećenje. Osim toga, godišnje izvješće o napretku sadržavalo bi ključne elemente odgovora na preporuke za pojedinu zemlju i relevantne pojedinosti.

Za dotične države članice u godišnjem izvješću o napretku trebalo bi izvijestiti i o napretku u ispravljanju neravnoteža u okviru postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže, osobito u slučaju da se na državu članicu primjenjuje postupak u slučaju prekomjerne neravnoteže.

Praćenje provedbe reformi i ulaganja

Komisija prati provedbu nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana, a posebno kretanje neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće te reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe. Komisija se koristi informacijama koje su dostavile države članice u svojim godišnjim izvješćima o napretku, zajedno s drugim relevantnim informacijama.

Nakon Komisijine ocjene nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova, godišnjih izvješća o napretku i socioekonomskog stanja u državama članicama, Vijeće, na temelju preporuka Komisije, državama članicama prema potrebi upućuje preporuke kako bi se osigurala pravilna provedba plana.

Ako je državi članici odobreno produljenje razdoblja prilagodbe, ali ona ne ispuni u zadovoljavajućoj mjeri svoj skup obveza u pogledu reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje, Vijeće može, na preporuku Komisije preporučiti revidirano kretanje neto rashoda s kraćim razdobljem prilagodbe, osim ako postoje objektivne okolnosti koje onemogućuju provedbu do izvornog roka.

3. FUNKCIONIRANJE KONTROLNOG RAČUNA

U članku 22. Uredbe 2024/1263 utvrđena su ključna načela kojima se uređuje funkcioniranje kontrolnog računa u Paktu o stabilnosti i rastu. U tom poglavlju Kodeksa ponašanja navedeno je više pojedinosti o izračunu salda kontrolnog računa i njihovom značaju za fiskalni nadzor.

Komisija izračunava godišnji i kumulativni saldo kontrolnog računa na temelju podataka o realizaciji i objavljuje ga.⁹ Komisija izračunava godišnji saldo kontrolnog računa usporedbom zabilježenih i preporučenih godišnjih stopa rasta ukupnih neto rashoda te posljedičnu godišnju razliku (u nacionalnoj valuti) izražava kao postotak BDP-a.¹⁰ Na kontrolnom računu evidentira se dugovanje (potraživanje) kada je zabilježen rast neto rashoda u dotičnoj državi članici u određenoj godini iznad (ispod) preporučenog rasta neto rashoda. Zaključni saldo kontrolnog računa u određenoj godini izračunava se kao zbroj godišnjih salda (u nacionalnoj valuti) izražen kao postotak BDP-a te godine.¹¹

Kako je objašnjeno u poglavlju o pokazatelju neto rashoda, referentna godina preporučenog kretanja neto rashoda posljednja je godina za koju su dostupni podaci o realizaciji u trenutku kada Vijeće potvrdi kretanje neto rashoda iz plana. Kumulativni saldo kontrolnog računa uključuje odstupanje u svakoj godini od referentne godine preporuke. Ako dođe do prelaženja kumulativnog praga i to je prelaženje posljedica povezivanja kretanja neto rashoda s referentnom godinom, to će se ispitati u okviru analize relevantnih čimbenika u izvješću na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a.

---

⁹ Salda kontrolnog računa izračunana u godini t mogu prikazivati samo godine do $t-1$, s obzirom na to da se kontrolni račun može izračunati samo na temelju podataka o realizaciji. Potpuni pregled za sve godine kako je prikazano u Tablici 1. stoga će postati dostupan tek u proljeće $t+5$.

¹⁰ Godišnji saldo izražen je kao postotak realiziranog BDP-a za tu godinu.

¹¹ Nacionalna klauzula o odstupanju iz članka 26. Uredbe (EU) 2024/1263, aktivirana radi povećanja rashoda za obranu u razdoblju od 2025. do 2028., operacionalizirana je uspostavom proširenog kontrolnog računa koji sadržava samo kumulativni saldo za evidentiranje pozitivnih odstupanja od preporučenog kretanja rashoda koja nisu obuhvaćena odredbama te klauzule.

Prelaženja godišnjih i/ili kumulativnih pragova kontrolnog računa (koja odgovaraju 0,3 % odnosno 0,6 % BDP-a) na temelju podataka o realizaciji dovest će do pripreme izvješća na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a ako udio državnog duga u BDP-u premašuje referentnu vrijednost od 60 % BDP-a i ako stanje proračuna nije gotovo uravnoteženo ili nije u višku. Stanje proračuna smatra se gotovo uravnoteženim ako deficit opće države ne prelazi 0,5 % BDP-a. U slučaju pripreme takvog izvješća na temelju prelaska godišnjeg praga, kumulativni saldo kontrolnog računa razmatrat će se na uravnotežen način kao relevantni čimbenik među ostalim relevantnim čimbenicima. Ako podaci o realizaciji pokazuju da su premašeni godišnji i/ili kumulativni pragovi kontrolnog računa, ali je udio državnog duga i dalje ispod 60 % BDP-a, odstupanje se evidentira na kontrolnom računu, ali funkcionira kao informativni instrument (i ne dovodi do izrade izvješća na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a).

Revizije podataka o realizaciji u narednim godinama neće *ex post* izmijeniti odluke o nadzoru donesene prethodnih godina. Međutim, revizije bi mogle utjecati na kumulativni saldo. Ako revizije doprinose prelasku kumulativnog praga kontrolnog računa u narednim godinama, Komisija će učinak i prirodu revizije razmotriti u izvješću na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a.

Nakon preporuke Vijeća o utvrđivanju novog kretanja neto rashoda, kumulativni saldo kontrolnog računa vraća se na nulu. Kontrolni račun izvornog plana opet bi se ocijenio kad postanu dostupni podaci o realizaciji za posljednju relevantnu godinu tog plana. Drugim riječima, kumulativni saldo kontrolnog računa na kraju svakog plana neće se prenijeti na kontrolni račun sljedeće preporuke. Salda kontrolnog računa koja se odnose na posljednju godinu starog srednjoročnog plana (tj. u prijelaznoj godini između tog plana i novog plana) izračunavaju se kad postanu dostupni podaci o realizaciji za tu godinu. Time se nastoje izbjeći nedostaci u nadzoru jer se stari plan ocjenjuje do njegova zaključenja.

Koraci za izračun godišnjih i kumulativnih salda

U Tablici 1. prikazan je ogledni primjer izračuna godišnjih i kumulativnih salda kontrolnog računa za prvu godinu provedbe srednjoročnih planova. U tom se primjeru pretpostavlja da država članica ima preporučenu godišnju stopu rasta neto rashoda od 2 % i godišnja odstupanja do T+4 i u pozitivnom i u negativnom smjeru. Izračun godišnjeg salda odvija se u nekoliko koraka:

Prvi je korak izračunati godišnju razinu ukupnih neto rashoda prije uzimanja u obzir diskrecijskih mjera na strani prihoda. Taj se izračun temelji na definiciji ukupnih neto rashoda iz članka 2. stavka 2. Uredbe 2024/1263, u kojoj se linije od 2. do 6. (izdaci za kamate, ciklički rashodi za nezaposlenost, rashodi koje financira EU, nacionalno sufinanciranje programa EU-a, jednokratne mjere) itd. oduzimaju od ukupnih rashoda (linija 1.). Time se dobiva razina neto rashoda u nacionalnoj valuti prije diskrecijskih mjera na strani prihoda (linija 7.).

Drugi korak sastoji se od izračuna godišnje promjene neto rashoda koja se ne nadoknađuje diskrecijskim mjerama na strani prihoda (linija 10.). Godišnja promjena neto rashoda nakon diskrecijskih mjera na strani prihoda (u nacionalnoj valuti, linija 10.) izračunava se kao promjena neto rashoda prije diskrecijskih mjera na strani prihoda (linija 8.) umanjena za godišnji učinak povećanja od diskrecijskih mjera na strani prihoda (linija 9.).¹²

Te promjene na godišnjoj razini izračunane u liniji 10. zatim se pretvaraju u zabilježene stope rasta neto rashoda (linija 11.) i uspoređuju s preporučenim stopama rasta neto rashoda (linija 12.), u skladu s preporukom Vijeća.

Razlika između tih dviju stopa rasta (linija 11. umanjena za liniju 12.) množi se s razinom ukupnih neto rashoda iz prethodne godine prije nego što se uzme u obzir godišnji učinak povećanja od diskrecijskih mjera na strani prihoda (linija 7.), čime se stoga izražava godišnja razlika u nacionalnoj valuti (linija 13).

---

¹² Države članice izvješćuju o diskrecijskim mjerama na strani prihoda u smislu njihova godišnjeg učinka povećanja, za razliku od stavki izuzetih u prvom koraku, koje su na (godišnjoj) razini. Stoga, budući da se diskrecijske mjere na strani prihoda prijavljuju kao promjena prihoda, trebalo bi ih oduzeti od promjena (neto) rashoda. U primjeru navedenom u Tablici 1. diskrecijske mjere na strani prihoda odnose se na povećanje prihoda u T+1 i T+2 (linija 9.), čime se državama članicama daje više prostora za povećanje rashoda u tim godinama.

Naposljetku, godišnji saldo kontrolnog računa izražen je kao postotak BDP-a (linija 16.). U tu je svrhu godišnji saldo jednak godišnjoj razlici (linija 13.) podijeljenoj s razinom nominalnog BDP-a (linija 15.).

Kumulativni saldo kontrolnog računa u nacionalnoj valuti (linija 14.) jednak je kumulativnom saldu iz prethodne godine (linija 14. t-1) uvećanom za godišnji saldo tekuće godine (linija 13.).

Kumulativni saldo kontrolnog računa izražen kao postotak BDP-a (linija 17.) stoga je jednak kumulativnom saldu (linija 14.) podijeljenom s razinom nominalnog BDP-a tekuće godine (linija 15.).

Tablica 1.: ogledni primjer izračuna kontrolnog računa za sve godine prvih planova

Izračuni		T-1 2023.	T 2024.	T+1 2025.	T+2 2026.	T+3 2027.	T+4 2028.
Zabilježeni neto rashodi							
1.	Ukupan rashod <i>bn NAC</i>	40,0	40,6	41,5	42,5	43,6	44,5
2.	Rashodi za kamate <i>bn NAC</i>	3,0	3,1	3,2	3,4	3,4	3,3
3.	Ciklički rashodi za nezaposlenost <i>bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Rashodi koje financira EU <i>bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	Nacionalno sufinanciranje programa EU-a <i>bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.	Jednokratni rashodi (razine, isključujući rashode koje financira EU) <i>bn NAC</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.	Neto rashodi prije diskrecijskih mjera na strani prihoda (1-2-3-4-5-6) <i>bn NAC</i>	37,0	37,5	38,3	39,1	40,2	41,2
8.	Promjena neto rashoda prije diskrecijskih mjera na strani prihoda ($\Delta 7$) <i>bn NAC</i>		0,5	0,8	0,8	1,1	1,0
9.	Diskrecijske mjere na strani prihoda (godišnji učinak povećanja, isključujući jednokratne mjere) <i>bn NAC</i>		0,0	0,1	0,2	0,0	0,0
10.	Godišnja promjena neto rashoda nakon diskrecijskih mjera na strani prihoda (8-9) <i>bn NAC</i>		0,5	0,7	0,6	1,1	1,0
Godišnje i kumulativne razlike							
11.	Zabilježen rast neto rashoda (10. (t) / 7. (t-1)) <i>promjena u %</i>		1,4	1,8	1,7	2,7	2,4
12.	Preporučeni rast neto rashoda* <i>promjena u %</i>		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
13.	Godišnja razlika ((11-12) x 7. (t-1)) <i>bn NAC</i>		-0,2	-0,1	-0,1	0,3	0,2
14.	Kumulativna razlika (kumulativno od 13) <i>bn NAC</i>		-0,2	-0,3	-0,4	-0,1	0,0
15.	Nominalni BDP <i>bn NAC</i>	100	103	106	109	113	116

* Stopa rasta za godinu T. nije preporuka, već služi kao osnovica jer je to zadnja godina s podacima o realizaciji za utvrđivanje kretanja neto rashoda T-1.

Kontrolni račun		T-1 2023.	T 2024.	T+1 2025.	T+2 2026.	T+3 2027.	T+4 2028.
16.	Godišnji saldo (13/15) <i>% BDP-a</i>			-0,05	-0,12	0,25	0,14
17.	Kumulativni saldo (14/15)** <i>% BDP-a</i>			-0,28	-0,39	-0,13	0,02

** Kumulativni saldo (17.) zbroj je godišnjih salda u nacionalnoj valuti (kumulativna razlika, 14.) podijeljen s nominalnim BDP-om za prošlu godinu (15.). Kumulativni saldo uključuje sva odstupanja za 2024.

4. REVIZIJA SREDNJOROČNIH PLANOVA

U ovom se odjeljku utvrđuju opća načela revizije srednjoročnih planova.

Slučajevi revizije

U Uredbi 2024/1263 predviđena su četiri moguća slučaja za reviziju plana:

1. Vijeće smatra da se plan koji je dostavila država članica ne može pozitivno ocijeniti na temelju kriterija utvrđenih u Uredbi 2024/1263 (članak 18.). U tom slučaju Vijeće na preporuku Komisije preporučuje da dotična država članica dostavi revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan.
2. Na državu članicu primjenjuje se postupak u slučaju prekomjerne neravnoteže (članak 31. stavak 2.) u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 1176/2011. U tom slučaju država članica dostavlja revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u skladu s člankom 15. Uredbe.
3. Postoje objektivne okolnosti koje onemogućuju provedbu izvornog plana (članak 15. stavak 1.). Nakon podnošenja revidiranog plana dotična država članica trebala bi obavijestiti Vijeće i Komisiju o postojanju objektivnih okolnosti. Takve objektivne okolnosti trebala bi ocijeniti Komisija i one bi trebale biti opravdane u preporuci o revidiranom planu.
4. Novoimenovana vlada može dostaviti revidirani plan (članak 15. stavak 2.). Smatra se da se pojam novoimenovana vlada odnosi na osnivanje nove vlade nakon izbora ili nacionalnih ustavnih postupaka.

Trebalo bi izbjegavati višestruke, opetovane revizije planova jer bi se time ugrozio pristup srednjoročnog planiranja sadržan u Uredbi. Dodatne pojedinosti o aranžmanima za revizije navedene su u nastavku.

Postupci za revidirane planove

U slučaju revizije plana kako je navedeno u predmetu 1., postupak je u skladu s člancima 18. i 19. Uredbe 2024/1263. U drugim slučajevima države članice morat će provesti sve korake iz Uredbe da bi na kraju Vijeće potvrdilo plan, osim u slučaju manjih revizija (vidjeti u nastavku).

Prije dostave prethodnih smjernica za revidirani plan država članica može zatražiti tehnički dijalog s Komisijom. Nakon dostave prethodnih smjernica, a prije podnošenja revidiranog plana, odvijat će se tehnički dijalog između Komisije i države članice kao što je utvrđeno u članku 12.

Revidirani plan mora ispunjavati isti skup zahtjeva iz Uredbe 2024/1263, uključujući one koji se odnose na obveze u pogledu reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe ako država članica to zatraži u okviru svojeg revidiranog plana (skup reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje može se razlikovati od izvornog skupa). Države članice mogu zatražiti produljenje razdoblja prilagodbe u revidiranom planu neovisno o tome je li izvorni plan uključivao takvo produljenje. Komisija će ocijeniti revidirani plan, a Vijeće će ga potvrditi u skladu s istim kriterijima i postupovnim koracima kao i u slučaju izvornog plana.

Ako je država članica zatražila reviziju izvornog plana zbog objektivnih okolnosti koje sprečavaju provedbu izvornog plana ili u slučaju postupka u slučaju prekomjerne neravnoteže, pri evaluaciji mogućeg nastavka primjene postojećeg produljenja razdoblja prilagodbe uzet će se u obzir napredak u provedbi skupa obveza u pogledu ulaganja i reformi na kojima se temelji produljenje u okviru izvornog plana. U toj bi se ocjeni uzeo u obzir učinak objektivnih okolnosti kojima se opravdava revizija plana na provedbu određenih reformi i ulaganja.

U slučaju manjih revizija obveza u pogledu ulaganja i reformi za koje nisu potrebni nove prethodne smjernice, potpuno revidirana ocjena Komisije i potpuno revidirana preporuka Vijeća, postupovni koraci mogu se pojednostavniti.

Potvrda novog kretanja neto rashoda od strane Vijeća dovela bi do ponovnog određivanja kontrolnog računa preventivnog dijela, dok bi kontrolni račun izvornog plana i dalje vrijedio za *ex post* ocjene godina koje nisu obuhvaćene godišnjom stopom rasta neto rashoda iz nove preporuke.

Međudjelovanje postupka u slučaju prekomjernog deficita i revizije plana

Kad je riječ o međudjelovanju plana i postupka u slučaju prekomjernog deficita, postoji nekoliko različitih slučajeva i općih načela koja treba slijediti:

- Ako je za državu članicu postupak u slučaju prekomjernog deficita pokrenut tijekom provedbe plana, kretanje koje je Vijeće utvrdilo u svojoj potvrdi plana zamjenjuje se korektivnim kretanjem iz preporuke na temelju članka 126. stavka 7. Kad je riječ o planovima s produljenim razdobljem prilagodbe, obveze u pogledu reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje ostaju valjane u postupku u slučaju prekomjernog deficita.
- Ako država članica koja je već u postupku u slučaju prekomjernog deficita dostavi revidirani plan za godine obuhvaćene postupkom u slučaju prekomjernog deficita, kretanje neto rashoda utvrđeno u revidiranom planu trebalo bi biti u skladu s korektivnim kretanjem iz preporuke na temelju članka 126. stavka 7., u skladu s člankom 6. točkom (d) Uredbe 2024/1263.
- Ako je postupak u slučaju prekomjernog deficita sadržavao kretanje koje se razlikuje od izvornog plana te se postupak u slučaju prekomjernog deficita stavi izvan snage tijekom trajanja plana, povratak na kretanje iz izvornog plana nakon postupka u slučaju prekomjernog deficita možda neće biti izvediv. To bi moglo omogućiti reviziju plana u skladu s člankom 15. stavkom 1. Uredbe 2024/1263. U drugim slučajevima država članica nastavit će se pridržavati kretanja neto rashoda za preostale godine plana, primjerice ako je u samom planu predviđeno smanjenje deficita ispod referentne vrijednosti tijekom trajanja plana, a kretanje neto rashoda u planu podudara se s korektivnim kretanjem do smanjenja prekomjernog deficita. Plan bi se mogao revidirati i u slučajevima prijevremenog stavljanja izvan snage postupka u slučaju prekomjernog deficita pod istim uvjetima.

5. KOREKTIVNI DIO – FUNKCIONIRANJE POSTUPKA U SLUČAJU PREKOMJERNOG DEFICITA I OCJENA DJELOTVORNIH MJERA

Odredbe kojima se uređuju izbjegavanje prekomjernog državnog deficita i provedba postupka u slučaju prekomjernog deficita utvrđene su u članku 126. UFEU-a i u Uredbi (EZ) br. 1467/97 kako je izmijenjena uredbama Vijeća br. 1056/2005, br. 1177/2011 i 2024/1264.

U nastavku se navode pojedinosti o dodatnim specifikacijama za praktično funkcioniranje postupka u slučaju prekomjernog deficita na temelju revidiranog okvira gospodarskog upravljanja i ocjene djelotvornih mjera:

Otvaranje postupka u slučaju prekomjernog deficita

U Uredbi 1467/97 razlikuju se postupci u slučaju prekomjernog deficita pokrenuti na temelju kriterija deficita i na temelju kriterija duga. Prema tome, hoće li se postupak u slučaju prekomjernog deficita temeljiti na deficitu ili dugu utvrdit će se na temelju pokretača koji je doveo do pokretanja postupka i to se nakon pokretanja postupka u slučaju prekomjernog deficita ne mijenja. Postupak u slučaju prekomjernog deficita može se pokrenuti i na temelju obaju kriterija.

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na kriteriju deficita, kako je utvrđen Uredbom 1467/97, se nakon reforme okvira gospodarskog upravljanja iz 2024. nije bitno promijenio.

Ako država članica ne ispunjava zahtjeve na temelju jednog ili oba kriterija, Komisija priprema izvješće na temelju članka 126. stavka 3. U članku 2. stavku 3. Uredbe 1467/97 navodi se da Komisija s dužnom i izričitom pozornošću razmatra sve druge čimbenike koje dotična država članica smatra relevantnima za sveobuhvatnu procjenu usklađenosti s kriterijima deficita i duga, a koje je država članica prosljedila Vijeću i Komisiji. Iako nisu navedeni u Uredbi 1467/97, oni bi, u skladu s ostvarivanjem zajedničkih prioriteta Unije, mogli uključivati, među ostalim, svako znatno povećanje rashoda za obranu. Međutim, u srednjoročnom razdoblju, u interesu očuvanja fiskalne održivosti, povećanje rashoda za obranu trebalo bi financirati ponovnim određivanjem prioriteta u nacionalnim proračunima.

Preporuka za smanjenje prekomjernog deficita

Opća pravila

Nakon pokretanja postupka u slučaju prekomjernog deficita Vijeće u svojoj preporuci za državu članicu u skladu s člankom 126. stavkom 7. navodi korektivno kretanje neto rashoda kojim se osigurava da deficit opće države ostane ili se smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti u roku utvrđenom u preporuci. Korektivnim kretanjem trebalo bi se osigurati i da se dug nastavi uvjerljivo smanjivati odnosno zadrži na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a u srednjoročnom razdoblju. Pri utvrđivanju korektivnog kretanja i roka moraju se uzeti u obzir relevantni čimbenici.

Korektivno kretanje u preporukama u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita utvrđeno je samo u smislu rasta neto rashoda, a u preporuci nisu utvrđene prijelazne ciljne vrijednosti ukupnog deficita. Korektivno kretanje zamjenjuje kretanje koje je Vijeće preporučilo u okviru preventivnog dijela tijekom razdoblja u kojem je otvoren postupak u slučaju prekomjernog deficita.

Nakon pokretanja postupka u slučaju prekomjernog deficita korektivno kretanje temeljit će se, prema potrebi, na ažuriranim projekcijama koje je izradila Komisija primjenom metodologije analize održivosti duga. Dotična država članica može obavijestiti Komisiju o pitanjima specifičnima za svoju zemlju koja smatra relevantnima za utvrđivanje korektivnog kretanja.

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na deficitu

U skladu s člankom 3. stavkom 4. trećim podstavkom Uredbe 1467/97 korektivno kretanje u postupku u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na deficitu usklađeno je s minimalnom godišnjom strukturnom prilagodbom od najmanje 0,5 % BDP-a kao mjerilom (s prijelaznim režimom koji se temelji na strukturnom primarnom saldu za razdoblje 2025. – 2027.). Kako bi se osigurali usklađenost s referentnim vrijednostima iz Ugovora i dosljedan okvir koji se temelji na procjeni rizika, tempo prilagodbe korektivnog kretanja također mora biti *ex ante* usklađen s uvjerljivim smanjivanjem ili zadržavanjem javnog duga na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a u srednjoročnom razdoblju. U postupku u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na deficitu rok za smanjenje prekomjernog deficita je godina do koje bi se, u skladu s projekcijama korektivnog kretanja, deficit trebao smanjiti na razinu ispod 3 % BDP-a i na njoj održavati.

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu

Člankom 3. stavkom 4. zadnjim podstavkom Uredbe 1467/97 predviđa se da je za postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu korektivno kretanje neto rashoda barem jednako zahtjevno kao kretanje neto rashoda u okviru preventivnog dijela od kojeg je država članica odstupila i u pravilu ispravlja kumulativna odstupanja kontrolnog računa do roka koji odredi Vijeće.

U postupku u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu preporučuje se novo kretanje rashoda kao korektivno kretanje kojim se dug u srednjoročnom razdoblju uvjerljivo smanjuje i nastavlja uvjerljivo smanjivati u skladu s relevantnim zahtjevima iz članka 16. stavka 2. Uredbe 2024/1263 te se deficit trajno smanjuje i zadržava ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a.

Vremenski okvir za ispravak kumulativnih odstupanja u postupku u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu izvorno je razdoblje prilagodbe koje se upotrebljava kao polazište u okviru preventivnog dijela. Međutim, Vijeće na preporuku Komisije može donijeti preporuku koja uključuje rok koji premašuje izvorno razdoblje prilagodbe u slučajevima u kojima ne bi bilo izvedivo ispraviti kumulativna odstupanja u tom izvornom razdoblju. U tom slučaju dotična država članica može obavijestiti Komisiju o svim elementima ili pitanjima specifičnima za svoju zemlju koje smatra relevantnima pri određivanju trajanja korektivnog kretanja. Korektivno kretanje temelji se, prema potrebi, na ažuriranim projekcijama koje izrađuje Komisija primjenom analize održivosti duga.

Kako bi se osigurali odgovarajući element korekcije i nastojanja koja su „barem jednako zahtjevna” kao izvorno kretanje od kojeg je država članica odstupila, prilagodba korektivnog kretanja može se pojačati na početku razdoblja.

Praćenje usklađenosti s korektivnim kretanjem

U skladu s člankom 3. stavkom 5. Uredbe 1467/97 država članica izvješćuje Vijeće i Komisiju o mjerama koje je poduzela kao odgovor na preporuku Vijeća na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a u roku propisanom u toj preporuci. Prvo izvješće nakon preporuke u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita uglavnom je usmjereno na prvu godinu ili prve godine obuhvaćene postupkom u slučaju prekomjernog deficita (obično tekuću godinu, a moguće i sljedeću godinu ako se izvješćivanje odvija u jesen). Izvješće koje treba dostaviti u proljeće može se uključiti u godišnje izvješće o napretku koje treba dostaviti do kraja travnja u skladu s preventivnim dijelom, dok izvješće koje treba dostaviti u jesen može biti dio nacrtu proračunskog plana za države članice europodručja. Ocjena djelotvornih mjera koju Komisija izrađuje na temelju godišnje prognoze smatra se preliminarnom te bi trebalo provesti ponovnu ocjenu na temelju podataka o realizaciji. U nedostatku podataka o realizaciji mogućnost pojačanja postupka razmatra se samo u posebno ozbiljnim slučajevima neusklađenosti s preporukom u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita. U slučaju revizije podataka o realizaciji Komisija će u svojoj ocjeni djelotvornih mjera uzeti u obzir učinak i prirodu revizija.

Kad je riječ o fiskalnim pokazateljima, ocjena djelotvornih mjera temelji se isključivo na usklađenosti s korektivnim kretanjem utvrđenim u preporuci u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita. Smatra se da je država članica koja se pridržava korektivnog kretanja poduzela djelotvorne mjere, bez obzira na kretanja ukupnog deficita, strukturnog salda ili javnog duga. Ako Komisija smatra da su poduzete mjere dovoljne za osiguravanje odgovarajućeg napretka prema smanjenju prekomjernog deficita u zadanom roku, o svojoj ocjeni obavješćuje Vijeće te se postupak u slučaju prekomjernog deficita stavlja u mirovanje (članak 9. Uredbe 1467/97).

Za praćenje odstupanja od korektivnog kretanja, uspostavlja se korektivni kontrolni račun, koji počinje od nule, kao alat za praćenje godišnjih i kumulativnih odstupanja tijekom trajanja postupka u slučaju prekomjernog deficita. Pri reviziji plana ili podnošenju novog plana tijekom postupka u slučaju prekomjernog deficita, kretanjem u revidiranom ili novom planu trebala bi se osigurati usklađenost s preporučenim kretanjem postupka u slučaju prekomjernog deficita. Kontrolni račun relevantan za nadzor i dalje je korektivni račun.

Ako rast neto rashoda odstupa od korektivnog kretanja, Komisija provodi ukupnu ocjenu. Ukupna ocjena Komisije ne temelji se na mehaničkom pristupu. U ukupnoj ocjeni uzet će se u obzir opseg odstupanja, otegotni ili olakotni relevantni čimbenici kao što su, prema potrebi znatno kretanje inflacije i iznimne okolnosti, ako je to primjenjivo.

Odstupanje iznad jednog od pragova korektivnog kontrolnog računa, koji su jednaki onima koji se upotrebljavaju za kontrolni račun preventivnog dijela, podrazumijeva snažnu pretpostavku da mjere nisu djelotvorne. Međutim, to ne dovodi automatski do pojačanja postupka u slučaju prekomjernog deficita jer se u obzir mogu uzeti i olakotni relevantni čimbenici. Jednako tako, u ukupnoj ocjeni uzimaju se u obzir i otegotni relevantni čimbenici koji mogu dovesti do pojačanja postupka u slučaju prekomjernog deficita, među ostalim i u slučajevima u kojima je odstupanje ispod relevantnih pragova kontrolnog računa. Kako bi se izbjeglo dvostruko računanje, pri ocjeni djelotvornih mjera uzimaju se u obzir samo relevantni čimbenici koji nisu uzeti u obzir pri utvrđivanju korektivnog kretanja ili za koje se intenzitet promijenio (npr. u usporedbi s onima na kojima se temelji preporuka u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita), uključujući čimbenike koje je država članica navela za potrebe izvješća na temelju članka 126. stavka 3.

Uredbom 1467/97 predviđa se da iznimne okolnosti, koje su pod određenim uvjetima obuhvaćene nacionalnom klauzulom o odstupanju, omogućuju reviziju preporuke u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita.¹³ Ako je nacionalna ili opća klauzula o odstupanju aktivna, pri ocjeni djelotvornih mjera uzima se u obzir učinak izvanrednih okolnosti (u usporedbi s polazištem na kojem se temelji preporuka u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita) na rast neto rashoda.

U postupku u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na deficitu, ako ukupni deficit ostane iznad 3 % BDP-a do roka za smanjenje unatoč tome što je država članica poduzela djelotvorne mjere, Komisija preporučuje Vijeću revidiranu preporuku na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a. U revidiranoj preporuci rok za smanjenje prekomjernog deficita produljuje se u pravilu za godinu dana. Revidirana preporuka također se, prema potrebi, temelji na ažuriranim projekcijama duga koje izrađuje Komisija primjenom metodologije analize održivosti duga i u njoj se kao referentna vrijednost uzima u obzir minimalna godišnja strukturna prilagodba od 0,5 % BDP-a sve dok deficit ostaje na razini iznad 3 % BDP-a.

---

¹³ Uredbom 1467/97 također se predviđa mogućnost revizije preporuke u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita ako se primjenjuju uvjeti iz članka 25. Uredbe 2024/1263 koji se odnose na opću klauzulu o odstupanju.

Stavljanje izvan snage postupka u slučaju prekomjernog deficita

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na deficitu

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na deficitu stavlja se izvan snage ako država članica svoj ukupni deficit trajno smanji ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a (članak 8. stavak 3. Uredbe 1467/97). Ovdje pojam „trajno” znači da Komisija predviđa da će ukupni deficit u tekućoj i sljedećoj godini ostati ispod referentne vrijednosti. Stoga bi stavljanje izvan snage prije roka utvrđenog u preporuci u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita („prijevremeno stavljanje izvan snage”) moglo biti opravdano čim se deficit trajno smanji ispod 3 % BDP-a, neovisno o bilo kakvim odstupanjima od korektivnog kretanja.

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu

Postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu stavlja se izvan snage ako je država članica ispoštovala svoje korektivno kretanje, pod uvjetom da je ukupni deficit trajno ispod praga od 3 % BDP-a. Stoga se postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu može staviti izvan snage nakon isteka roka pojačavanja postupka. U slučaju postupka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu s dugim rokom, uvodne izjave preporuke u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita mogu uključivati specifikaciju uvjeta za prijevremeno stavljanje izvan snage. Prijevremeno stavljanje izvan snage može se razmotriti u slučaju usklađenosti tijekom prethodne dvije godine na temelju podataka o realizaciji i tekuće godine na temelju najnovije prognoze Komisije, osobito u slučajevima u kojima je prilagodba korektivnog kretanja bila pojačana na početku razdoblja kako bi se osigurao odgovarajući element korekcije. Nadalje, prijevremeno stavljanje izvan snage opravdano je ako država članica smanji dug ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a, pod uvjetom da je i ukupni deficit trajno ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a.

Ako se postupak u slučaju prekomjernog deficita pokrene na i na temelju kriterija deficita i kriterija duga, aranžmani o stavljanju izvan snage slijedit će postupak u slučaju prekomjernog deficita koji se temelji na dugu.

Prijelaz na preventivni dio

Ako se postupak u slučaju prekomjernog deficita stavi izvan snage i država članica vrati na preventivni dio, kontrolni račun za najnoviji plan postaje relevantan za nadzor. U taj kontrolni račun uključila bi se pozitivna i negativna odstupanja od kretanja rashoda iz najnovijeg plana (uključujući za godine koje se preklapaju i obuhvaćene su preporukom u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita). U slučaju novog ili revidiranog plana nakon stavljanja izvan snage, kontrolni račun tog novog ili revidiranog plana vratio bi se na nulu. Svako odstupanje od korektivnog kretanja utjecat će na početnu točku kretanja neto rashoda.
